

Sygn. akt IV P 302/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Belchatowie Wydział IV Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący : Sędzia SR Beata Grabiszewska

Protokolant: Bożena Michalak

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2017 roku w Belchatowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w B.

przeciwko L. L.

o zapłatę

1. **oddala powództwo;**

2. **zasądza od powoda (...) z siedzibą w B. na rzecz pozwanego L. L. kwotę 900,00 zł (dziewięćset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

3. **nakazuje pobrać od powoda (...) z siedzibą w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Belchatowie kwotę 2.775,77 zł (dwa tysiące siedemset siedemdziesiąt pięć złotych siedemdziesiąt siedem groszy) tytułem zwrotu poniesionych w sprawie wydatków.**

Sygn. akt IV P 302/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21 września 2015 roku, skierowanym przeciwko L. L., powód - (...) z siedzibą w B. (poprzednio: R. D. z siedzibą w K.) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 6.824,93 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 kwietnia 2015 do dnia zapłaty, a także o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, iż zatrudnił pozwanego w dniu 20 sierpnia 2014 roku na stanowisku zbrojarza ze stawką godzinową 116,70 DKK. Z tytułu pracy przysługiwało pozwanemu wynagrodzenie urlopowe w wysokości 3.414,42 DKK. W dniu 17.10.2014 roku na rachunek bankowy pozwanego powód dokonał przelewu kwoty 2.166,51 EUR tytułem wynagrodzenia urlopowego. Wyplacona kota w wysokości 1.713 EUR nie była należna. Powód o zaistniałej pomyłce zawiadomił pozwanego, który od chwili zawiadomienia winien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Pismem z dnia 19 października 2015 roku (data wpływu do Sądu) powód zmodyfikował powództwo w ten sposób, że w miejsce kwoty 6.824,93 zł domagał się kwoty 1.713,86 EUR oraz dodatkowo kwoty 700 zł tytułem dodatkowych kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 grudnia 2015 roku pozwany L. L. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Pozwany podnosił, że powództwo nie zostało udowodnione, bowiem powód nie wykazał, aby wyplacona

pozwanemu kwota była świadczeniem, którym się pozwany bezpodstawnie wzbogacił. Pozwany zakończył pracę u powoda

w dniu 22 września 2014 roku, a po zakończonym stosunku pracy przysługiwało mu wynagrodzenie. Powód nie rozliczył się z pozwanym, nie przekazał mu odcinka wypłaty i pozwany nie wiedział ile zarobił, a nie miał możliwości porównania wynagrodzenia za wrzesień z wynagrodzeniem za sierpień 2014 roku. Pozwany podnosił, że powód nie wykazał, jakie składniki wynagrodzenia przysługiwały pozwanemu i w jakiej wysokości, nie wykazał mechanizmu ani sposobu ich wyliczenia, w szczególności dotyczących wynagrodzenia urlopowego. Nie złożył żadnych dokumentów, z których by wynikało, że załączone zestawienie księgowe zostało sporządzone dla koron duńskich, wyciąg bankowy dla waluty euro, a wyliczenie „nadpłaconego świadczenia urlopowego” zostało sporządzone dla waluty euro.

Nadto pozwany wskazał, że dodatkową okolicznością utrudniającą weryfikację otrzymanej kwoty jest to, że otrzymywał wynagrodzenie w złotych po dwukrotnym jego przeliczeniu z koron duńskich na euro, a następnie z euro na złotówki. Z ostrożności procesowej pozwany podnosił, że żądanie zasądzenia kwot w euro jest nieuzasadnione.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. D. z siedzibą w K. – Dania (obecnie (...) z siedzibą w B.- Wielka Brytania) zatrudnił pozwanego L. L. w dniu 20 sierpnia 2014 roku na stanowisku zbrojarza za wynagrodzeniem określonym w stawce godzinowej w wysokość 116,70 koron duńskich (DKK). Stosunek pracy pomiędzy stronami, poza indywidualną umową o pracę, regulowała również umowa zbiorowa B.-og A., zawarta pomiędzy zrzeszeniem (...) oraz zrzeszeniem pracowników F. F..

(dowód: umowa o pracę – k. 14-15; umowa zbiorowa - wersja elektroniczna – k. 82)

Na podstawie zawartej umowy pozwany L. L. pracował jako zbrojarz przy budowie metra w K.. Pracę wykonywał w systemie zmianowym. Do wynagrodzenia podstawowego przysługiwały pozwanemu jeszcze dodatki za pracę na drugiej zmianie, za pracę w godzinach nocnych. Wynagrodzenie za miesiąc sierpień L. L. otrzymał od powoda w dniach 16 i 18 września w złotych w kwotach 2584,96 zł i 86,25 zł. Otrzymał także dokument rozliczenia wynagrodzenia za pracę za ten miesiąc- odcinek wypłaty. Stosunek pracy został rozwiązany przez powoda w dniu 22 września 2014 roku.

(dowód: zeznania pozwanego L. L. – k. 75-76 (00:05:27- 00:24:30) w zw. z k. 183, k. 183-184; odcinek wypłaty – k. 90; wykaz godzin pracy – k. 35)

W dniu 20 października 2014 roku na rachunek pozwanego wpłynęły dwie kwoty. Jedna była z tytułu wynagrodzenia za pracę w miesiącu wrześniu w wysokości 5.955,45 zł, a drugi przelew był na kwotę 8.937,50 zł. tytuł tego świadczenia nie był w języku polskim. Pozwany nie otrzymał żadnego rozliczenia tych kwot, ani świadectwa pracy za okres zatrudnienia. Nie wiedział, za co powód mu zapłacił, jakie były kwoty potrąceń i z jakiego tytułu. L. L. spodziewał się zarówno wynagrodzenia za pracę za miesiąc wrzesień, jak i świadczenia urlopowego, na poczet którego dokonywano potrąceń z wynagrodzenia. Wiedział również, że może odzyskać kwoty z tytułu zapłaconego podatku.

(dowód: zeznania pozwanego L. L. – k. 75-76 (00:05:27- 00:24:30) w zw. z k. 183, k. 183-184)

Pod koniec października lub na początku listopada 2014 roku od przedstawiciela firmy – mężczyzny o nazwisku P., pozwany otrzymał SMS z informacją, że ma zwrócić 1700 euro. We wiadomości nie było informacji z jakiej przyczyny ma nastąpić zwrot. L. L. próbował się telefonicznie skontaktować z nadawcą SMS, ale ten nie odbierał telefonu.

W październiku pozwany otrzymał od powoda przesyłką pocztową zaświadczenie o zatrudnieniu w powodowej firmie. Przesyłkę odebrała kuzynka pozwanego J. W.. Nie było w niej wezwania do zwrotu świadczenia urlopowego.

(dowód: zeznania pozwanego L. L. – k. 75-76 (00:05:27- 00:24:30) w zw. z k. 183, k. 134, 183-184; pismo Poczty Polskiej – k. 126)

Pismem z dnia 7 kwietnia 2015 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 15 kwietnia 2015 roku, powód wezwał L. L. do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 1.713,85 euro tytułem nadpłaty dokonanej na jego konto w dniu 17 października 2014 roku jako nienależny ekwiwalent za świadczenie urlopowe. W piśmie z dnia 20 kwietnia 2015 roku skierowanym do powoda pozwany wskazał, że nie otrzymał od powoda żadnych dokumentów świadczących o nadpłacie, nie otrzymał również dokumentów po zakończeniu stosunku pracy, nie ma zamiaru płacić za pomyłki firmy, a ewentualne zaległości jest skłonny uiścić po otrzymaniu odpowiedniego rozliczenia i skonsultowaniu ich zasadności z kompetentnym księgowym.

(dowód: wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem doręczenia – k. 19-21, odpowiedź pozwanego – k. 22)

Hipotetyczna wysokość wynagrodzenia pozwanego za miesiąc wrzesień 2014 roku za pracę bez zmian z dodatkami po godzinie 18.00 przy normalnym czasie pracy stanowi netto kwotę 6.452,20 DKK, zaś świadczenia urlopowego kwotę 1.436,13 DKK. Z kolei hipotetyczna wysokość wynagrodzenia z uwzględnieniem dodatków z trzeciej zmiany systemu zmiennego, czyli po godz. 22.00, stanowi kwotę 9.716,63 DKK, a świadczenia urlopowego kwotę 1.844,19 DKK. Braki informacyjne, co do precyzyjnych

i jasnych wskazań metodologii zastosowanych naliczeń wynagrodzeń, źródeł

i podstaw potrąceń płac i struktury wielkości naliczeń, braki dokumentacji kadrowo-płacowej, brak karty podatkowej, informacji na temat odpisów oraz informacji w zakresie uzgodnień związkowych uniemożliwiają przeprowadzenie pełnych naliczeń wynagrodzeń za sporny okres. W zakresie miesiąca sierpnia 2014 roku wyliczenie stanowi weryfikację poprawności matematycznej naliczeń płac dokonanych przez powoda.

(dowód: opinie biegłego z zakresu księgowości, analizy finansowej, (...) – k. 142-147, 164-169)

Pozwany L. L. kwoty otrzymane w październiku 2014 roku od strony powodowej przeznaczył na potrzeby bieżące.

(dowód: zeznania pozwanego L. L. – k. 75-76 (00:05:27- 00:24:30) w zw. z k. 183, k. 183-184)

Pozwany L. L. pracuje. Miesięcznie uzyskuje wynagrodzenie w kwocie około 2000 zł netto. Ma na utrzymaniu żonę, która nie pracuje.

(dowód: zeznania pozwanego L. L. – k. 184)

Sąd ustalił stan faktyczny sprawy na podstawie zeznań pozwanego L. L. oraz dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Zeznania pozwanego Sąd uznał za wiarygodne, korespondują one z treścią dokumentów, których wiarygodność nie była kwestionowana.

Opinie biegłego z zakresu księgowości, analizy finansowej, (...), choć sporządzone w sposób staranny, okazały się na tyle nieprzydatne dla rozstrzygnięcia, że nie zawierały wyliczeń w kwotach należnych z uwagi na brak dokumentacji źródłowej.

Sąd Rejonowy - Sąd Pracy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie powód - (...) z siedzibą

w B. (poprzednio: R. D. z siedzibą w K.) wnosił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego L. L. kwoty 6.824,93 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 kwietnia 2015 do dnia zapłaty. Następnie powód zmodyfikował powództwo w ten sposób, że w miejsce kwoty 6.824,93 zł domagał się kwoty 1.713,86 EUR. Wskazał, że w dniu 17.10.2014 roku na rachunek bankowy pozwanego dokonał przelewu kwoty 1.713 EUR tytułem wynagrodzenia urlopowego, która nie była należna, a pozwany winien liczyć się z obowiązkiem jej zwrotu.

Pozwany L. L. z kolei podnosił, że powództwo w ogóle nie zostało udowodnione, w szczególności powód nie udowodnił, iż wypłacona pozwanemu kwota stanowiła świadczenie urlopowe dodatkowo jeszcze

w zawyżonej wysokości.

Zgodnie z treścią art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten wyraża podstawową regułę dowodową postępowania cywilnego, zgodnie z którą osoba, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne, musi ten fakt udowodnić.

W przedmiotowej sprawie pozwany L. L. nie kwestionował faktu, iż w październiku 2014 roku otrzymał od powoda dwie kwoty w złotych, przy czym spodziewał się wynagrodzenia za pracę za miesiąc wrzesień 2014 roku oraz świadczenia urlopowego. Wobec faktu, że nie otrzymał od pracodawcy żadnych dokumentów z rozliczeniem nie był w stanie zweryfikować ani rodzaju, ani wysokości wypłaconych świadczeń.

W ocenie Sądu strona powodowa nie udowodniła powództwa. Po pierwsze powód nie wykazał, aby wypłacona pozwanemu kwota była świadczeniem, którym pozwany się bezpodstawnie wzbogacił. Podkreślić trzeba, że strona powodowa po zakończonym stosunku pracy z pozwanym nie przedstawiła żadnego rozliczenia. Powód nie przedstawił rozliczenia wynagrodzenia za miesiąc wrzesień, odcinka wypłaty, ani też rozliczenia świadczenia urlopowego. W toku procesu strona powodowa nie wykazała, jakie składniki wynagrodzenia przysługiwały pozwanemu, w jakiej wysokości, nie przedstawiła mechanizmu ich wyliczenia, nie wskazała sposobu obliczenia świadczenia urlopowego, nie złożyła dokumentacji kadrowo-płacowej w postaci wyliczenia wysokości płacy, ewidencji czasu pracy. Powód złożył jedynie wydruki zawierające zestawienia cyfrowe, z których nie wynika, że zestawienie zostało sporządzone dla koron duńskich, a wyciąg bankowy i wyliczenie świadczenia urlopowego dla waluty euro.

W związku z brakiem dokumentacji i rozliczeń weryfikacja wysokości świadczeń była utrudniona. L. L. nie mógł dokonać porównania wysokości wynagrodzenia za miesiące sierpień i wrzesień 2014 roku, ponieważ przepracował w tych miesiącach różną liczbę godzin i na różnych zmianach. Ponadto pozwany otrzymywał wynagrodzenie w złotych po dwukrotnym jego przeliczeniu z koron duńskich na euro, a następnie na złotówki.

Na niemożliwość weryfikacji wysokości świadczeń wskazał biegły w opiniach podając, że braki informacyjne, co do precyzyjnych i jasnych wskazań metodologii zastosowanych naliczeń wynagrodzeń, źródeł i podstaw potrąceń płac i struktury wielkości naliczeń, braki dokumentacji kadrowo-płacowej, brak karty podatkowej, informacji na temat odpisów oraz informacji w zakresie uzgodnień związkowych uniemożliwiają przeprowadzenie pełnych naliczeń wynagrodzeń za sporny okres.

Powyższe okoliczności, w ocenie Sądu, świadczą o tym, że strona powodowa nie udowodniła roszczenia.

Nadto, gdyby nawet założyć, że część świadczenia otrzymanego przez pozwanego była nienależna, to i tak w okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodzą przesłanki do zwrotu tego świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 405 kc kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Uzyskanie korzyści majątkowej kosztem innej osoby bez podstawy prawnej jest samoistnym źródłem zobowiązania określanego jako zobowiązanie z bezpodstawnego wzbogacenia. Stronami takiego zobowiązania są: wzbogacony, tj. osoba, która bezpodstawnie wzbogaciła się, oraz zubożony, tj. osoba, której kosztem takie wzbogacenie się nastąpiło. Wzbogacony jest obowiązany do zwrotu korzyści w naturze lub jej wartości, a zubożonemu przysługuje roszczenie o wydanie korzyści (jej wartości).

Przesłanki powstania zobowiązania z bezpodstawnego wzbogacenia są następujące:

- 1) uzyskanie korzyści majątkowej (wzbogacenie),
- 2) osiągnięcie korzyści z majątku innej osoby (zubożenie),

3) związek między wzbogaceniem a zubożeniem,

4) uzyskanie korzyści bez podstawy prawnej.

Brak podstawy prawnej oznacza taką sytuację, w której uzyskanie korzyści majątkowej nie znajduje usprawiedliwienia w przepisie ustawy, ważnej czynności prawnej, prawomocnym orzeczeniu sądowym albo akcie administracyjnym.

Szczególnym, choć w praktyce najczęściej występującym przypadkiem powstania zobowiązania z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, jest spełnienie świadczenia nienależnego. Na gruncie instytucji bezpodstawnego wzbogacenia ustawodawca w trzech przepisach, a mianowicie w art. 405, 407 i art. 410 § 2 kc, wspomina o braku podstawy prawnej - w pierwszych dwóch w odniesieniu do uzyskania korzyści, w trzecim zaś co do odpadnięcia podstawy prawnej świadczenia. Nie da się jednakowoż oceniać podstawy prawnej uzyskania korzyści i podstawy prawnej świadczenia. W odniesieniu do pierwszego z tych pojęć poszukujemy usprawiedliwienia, uzasadnienia uzyskania określonej korzyści majątkowej i możliwości jej zatrzymania przez wzbogaconego, natomiast drugie pojęcie odwołuje się do przesłanek przyjęcia, że mamy do czynienia ze świadczeniem nienależnym ze względu na upadek podstawy do jego spełnienia.

Zgodnie z treścią art. 410 § 2 kc świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powód spełnił na rzecz L. L. świadczenie pieniężne wynikające ze stosunku pracy.

Zastosowanie w przedmiotowej mógłby znaleźć przepis art. 409 kc, zgodnie z którym obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Pozwany zużył środki uzyskane od powoda, wynikające ze stosunku pracy, przy czym środki te przeznaczył na potrzeby bieżące. Od momentu otrzymania świadczeń od powoda (20.10.2014 r.) do chwili otrzymania wezwania do zwrotu świadczenia (15.04.2015r.) upłynęło 6 miesięcy. W tym czasie pozwany z pewnością przeznaczył na potrzeby bieżące znacznie wyższą kwotę niż sporna. Jednocześnie L. L. wskazał, że część środków uzyskanych z tytułu świadczenia pracy na rzecz powoda przeznaczył na spłatę kredytu, ale nie potrafił wskazać, jaka to była kwota. Nie oznacza to, że spłata kredytu odbyła się z ewentualnej nadpłaty świadczenia. Powinność liczenia się z obowiązkiem zwrotu powstaje dopiero z chwilą uzyskania wiadomości o uzyskaniu nienależnego świadczenia.

Od obowiązku zwrotu zwalnia zużycie środków na cele konsumpcyjne, powodujące ustanie wzbogacenia oraz chodzi tylko o takie zużycie, które miało miejsce w okresie, gdy pozwany nie musiał się liczyć z obowiązkiem zwrotu, tj. przed uzyskaniem wiadomości o nadpłaconym świadczeniu.

Jak wynika z materiału dowodowego w sprawie pozwany uzyskał wiadomość o ewentualnym nadpłaconym świadczeniu w dniu 15.04.2015 roku. Od tego dnia zatem winien liczyć się z obowiązkiem zwrotu uzyskanej korzyści. Od dnia otrzymania świadczeń do dnia doręczenia wezwania do zapłaty pozwany wydatkował uzyskane środki na cele konsumpcyjne, co powoduje ustanie ewentualnego wzbogacenia.

Mając na uwadze powyższe rozważania i powołane w nich przepisy, Sąd oddalił powództwo jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc, wyrażającego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Wysokość kosztów Sąd ustalił na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku ((Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.) w zw. z art. 98 kpc Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.775,77 złotych tytułem zwrotu poniesionych w sprawie wydatków na koszt opinii biegłego.